

A' ROMAI TSÁSZARI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 22. Decemb. 1787.

Ki-hányta Márs a' Fegyverekből a' fa kovákat.

A' midön már közönséges levelekből olvassuk,
hogy a' múlt hónapnak végén a' hatalmas két
fejű Sas és az éjjel világosító fél-hóld között a' há-
bóru meghatározottatott légyen: a' midön a' leg-szór-
galmatofobb hadi-készületek a' következendöket új-
jal mutogótják, ha azt irnok ekkor a' mi E. Olva-
soinknak, hogy tsendes békefség van, le-nevetnének,
's talám az Irónak ér-vágarált-is jovóslanának; azért
mi sem békefséget sem háborut nem kívánúnk hirdet-
ni, hanem tsak a' közelebb való tudva lévő hadi

K k k k k

kör-

környülállásfokót számláljuk-elő. A' Prufzszns K. Birodalmaiban olly szükségesnek találják a' Katona szedést, hogy 40 ezrtendön alól a' ki a' mértéket ki-nem üti-is örömöst bé-vezzik. A' Törökök minden kintseket és tehetségeket a' magók hadi erejeknek meg-nagyobbitására fordították, és az ő kivált képpen való szórgalmatofságoknak Oszakov, Khotzim és Belgrád vétettek tzélül. Belgrádnak a' Száva vize felől való környékén igen veszedelmes titkos miná-kot ástónak-el a' Törökök némely tudósítások szerént, és a' régi bé-omlottakat-is meg-ujjitották. A' Vár-örzők itten nagyon meg-fokasítottak. Jáfsi mellett edgy 12-ezerből, Khotzimnál pedig edgy 20-ezerből álló vigyázó Török Tábor résen tartya a' fulét. Belgrádból a' Kasát és más drágaságokat *Nifsába* és más az Országban bejebb lévő helyekre költet-ték. A' Muszka *Kordon* az *Austriaival* edgyesít-tett, és minden felől a' szélek igen kemény álla-potban vagynak. Hertzeg *Koburg Szniátinba* már meg-érkezet, és az egész Generál Komándó ide vi-tettetett által, ugy hogy *Lembergben* csak *Obefer G. Kantó* maradott igen kevés néppel őrizeten. Azon 30-ezerből álló Hertzeg *Koburg* Táborának edgyik vége az *Erdélyi Kordonnal*, a' másik vége a' *Muszka Kordonnal* magát öszve-fzorította; még pedig olly hirtelenséggel, hogy a' Nép minden nap 3 mértföldöt utozott és 4-diken nyugodott-meg; mely-re nézve *Bukóvinában* és *Gallitziában* az utok hirtelenséggel jó állapotra vétettek'. A' *Lövénér F. Ts.* és *K. Lovas-ferge Okotzinál Khotzimmel* által ellen-be a' széleken közelebb szállittatott. A' *Durlakh* és *Tertzi Sergei* *Lugosba* és *Karansebesbe* szállittatta-nak, *Károly* és *Alvintzi* *Temesvárról* éppen a' szé-lekre helyheztettének; *Eszek*, *Ujj-Vidék*, *Pétervárad*

rad 's más több helyek több Sergekkel rakottanak-
meg. A' földet-ásó és minát tsináló sergeknek hátra-
maradott része tegnap előtt mene nagy siettséggel-le
Bétsből. Grétzben, Klagenfurtban, Laibakhban,
Brugban és Markhburgban a' fok fel-szedett Jágerek'
sergétől vilámlik mindenik uttza; kik 14 kr. minden
napi' föld mellett a' Magyar-orzági Tábornál fog-
nak mind-addig szolgálni, mig a' háborunak vége lé-
szen. Magyar-orzágból az eleséget Austriából pe-
dig a' hadi-készületet vivő szekerek 100-ént mennek
a' Táborhoz, azt írják minden-felől. Ezen honap-
nak 7-dikén 20 vas készületekkel meg-terhelt szeke-
rek indulának-meg Bétsből, mellyek a' Lóvos-sergek
számára sisakot, mej és hát vasokat, atzél hajba kö-
tököt vittenek. Edgy Doktor küldetett vala-le Bétsből
Budára G. Nyitzki Kristof Ur ő Excellentiája nya-
vallyás ágyához; ki tegnap-előtt visszsa érkezvén azt a'
hirt hozta, hogy igen kevés reménységünk lehet életéhez.
Edgy *Krakkoviai* tudósító a' többek között így szól:
én irhatnék még edgy olyan ujjságót-is, mellyen Ke-
gyelmed jobban el-bámulna, mindha azt írnam, hogy
Otzakóv Muszka kézbe vagyon. — *Tzálestzikk*ből 24-
dik Nov. írják, hogy a' *Khotzimnál* táborozó katonák,
Marianovnál a' *Dnisteren* által menvén, és edgy
Sereg Lengyel Lóvas katonára, kiket Muszka kató-
nának gondóltanak, réá ütven, mind két részről ke-
mény vér-ontás volt mind addig, mig a' Törökök
meg-tudták, hogy nem Muszka katonákat támodtak-
meg. — Ugyan innen írják, hogy a' Törökök a'
magok vigyázó katonáikat egészszen edgy *Usci* nevü
Ts. és Királyi helységig állították, a' vigyázókat
minden nap 3-szor vizsgálják, éjszaka pedig szünte-
telen lövöldöznek, hogy lássák és ballyák a' mié-
inkek, mely résen vagynak ök. — Muszka Generál

Mordvinov, Oszakovba edgy néhány bombát bevet-
 tetvén, azok által tsak hamar 20 épületeket hánya-
 tott széllyel. A' *Bóg* vizének tengerbe való szaka-
 dásánál-is tettek a' *Mufzka* katonák edgy ostromlást,
 az hól bizonyós óltalmazó fántzót meg-vévén, az
 őrizeten lévő ferget le-vagdalták. — A' *F. Tsászár*
 a' *Nassau* vasas Régimenttyének Obersterét *Gr. Smer-*
tzinget a' *Bukkóvinai* Tábornál Generálmajorrá tet-
 te. Hogy Hazánkban a' *Zab* már 2 for. 30 kraj-
 tzárra hágot légyen a' *Budai* ujságból irhatjuk. —
Lombárdiából 3 *Ts.* és *K.* Régimentek vagynak ut-
 ban *Magyar-ország-felé.* — *Lemberg*ből *I. Dec.* ezt
 irják: A' *Barkó* *Hufzár* fergének 2 *Ofztálya* itt me-
 ne keresztl, jöven *Bukovinából*, hól már fok időtől
 fogva szolgálatban vala, és a' *F. Tsászár* *Magyar*
Hufzár *Sergéből*-is bizonyós ofztályok minden órán
 váratnak; kik *Tarnovba* fognak meg-szállani. Ma
 a' nehéz *Artilleria*, mely 200 leg-alább-is 12 fontos
 gollyobilú ágyúkból áll, a' *Pellegrini* *Ser.* 300 le-
 gények őrizete alatt ide érkezék, és az ide való
 fegyver-tárból-is 91. ágyúkot vivének el, 20-at pe-
 dig hólnap, vagy hólnapután fognak vinni. *Buko-*
vinába szüntelen takarítják az eleséget. Itt a' *Stafé-*
ták és a' *Kurirok* edgymásnak adják az ajtot, és
 közelgetnek a' *hadi-hirek* a' magok be-telleyesedések-
 hez. Itt mene a' napokban edgy *Mufzka* *Mürir* ke-
 resztl *Bétsfelé*, melyről azt beszélik, hogy az en-
 nél lévő *Levél* mind a' *Mufzka*, mind a' *F. Ts.* és
Királyi fergek között mozduást okozna. A' *Len-*
gyeleket a' szómszéd *Török* *Tábor* nagy félelme-
 ké szoritotta. *Tsernovitz* keményen körül fántzol-
 tatott és őrző néppel meg-erősített; a' nagyobb
Familliák *Szniatinba* költöznek; a' Régimentek szün-
 telen mozgásban vagynak és minden órán készek a'

magok öfzve-tsatolafokra és akármely kemény ellentállásra. A' fzeleken lévő minden faluk mellé, mindenat Sántzok áfattak és töltéfek tsináltattak; a' Parafztaq ki-fzegezett kalfával és lántsakkal vagynak fel-fegyverkezve, és nagy kutyákat állítottanak-ki vigyázatra. — *Péterváradról írják 6. Dec.* Edgy történetű támodás okozta vala, hogy több Régi-menteknek Szemlinnél öfzve-kelleték gyűlni. Ezen hon. I. n. a' *Gyulai Samuel, Eszterházi Antal és Pálfi Granátérosai* a' vizen le-fele mentenek vala másokkal edgyütt, és edgynéhány Lovas Régiment követi vala ezeket; de a' képzelt támodás meg-nem esvén, a' Sergek a' magok előbbeni helyekre visszátértenek. A' mi hadi-népünk igen nagy kívánsággal vagyon a' Törökkel kardot tsorbáfittani, és a' hideget 's más Tábori fanyarúságokat számba se véfzen. A' Bánáti Levelek fzerént ott a' *Kordón* már ki-állott.

Török-ország. Itt már az egész Birodalomnak minden Tartományaiban nagy mozgás vagyon. A' Nagy-Vezér, a' Jantsárok *Aggája*, a' *Mufti* és az Egyiptomból érkezett *Kapután Bafsa* öfzve-ve-tett vallokkal munkálodják a' *Keresztények* ellen való hadot, pedig ezek ellen a' *Szultán*-is befogja a' száját, és nem mér a' békefségről szóllani: a' népnek annyira efze veszett, hogy nyughatatlanúl várja már az időt, mellyben *Mahumed* tífzteletere meghalhafson. A' hirek fzerént Romániából és Bulgáriából utban vagynak fok rend-béli fergek; Moldóvában és Oláh-országban-is fokban fzévedeznek femmi rendet nem tartván, fegyverek edgy öklelő dárda, vagy pedig edgy flinta és kard. Szállás dólzában fem tartanak femmi rendet, erőszakosón óda szállanak az hová nekik tettzik, és a' mi fzükségek va-

vagyon erővel tellyesítik: ezen dológ a' Keresztényeknek okóz több nyomorúságót. Jafsiban Moldóvának fő Várofsában fok százat vágtanak-le közüllök a' Törökök, árulást fogván réájók. Az erről szóló *Bukkovinai* hir szerént, még ezen mészáróltatása a' Keresztényeknek mind tart. — *Khótzimban* két *Basa* világós példáját adta, melly kitsiny mértékbe légyen a' Törökök között, az edgy mástól való függés, 's melly veszedelmes annak nem léte, kivált a' katonák között: ezek a' rang-felett edgybe veszvén, annyira vitték a' dolgót, hogy edgyezésből edgyik a' másikkal személlyesen vijjanak-meg: szembe szálván, edgyik közüllök el-esék. Ezen veszedelem még nem vala elég, hanem az után az el-esettnek katonái okoztak több zür-zavárt, nem akarván az életben maradott Basának engedelmeskedni, mig-nem ezek-is vér-öntés által kényszerítettének kötelelségek tellyesítésére. — Még némelly megjegyzésre méltó dolgók. — Ö Felségének különös Kegyelmetségéből Ó - Budán a' Nemzeti - Oskola számára edgy epület építettett, melyben 5-dik Nov. a' két ahöz tartozó Tanittok u. m. *Lachner Káspár* és *Herpy István* Urak, a' Budai Fő Normális K. Oskolának Gondvifelőjétől *Pethö Urtól* bé-vezettettek, az óda való T. Pap és *Dékány Stipsits Urtól*, ki a' meg-nevezet Olkolának igazgatását magára vállolta, és ugyan az említett két Tanitoktól tétetett Isteni tiszteletnek alkalmatofságával. — Magyar-orfzágnak Fő Ispányai és K. Kommissáriusai parantsolatot vettének, hogy a' Vármegyékben a' Tábor mellett való szolgálatra tanáltató minden ökröket és azoknak árrókat, igen szórossan fel-jegyeztessék: e mellett Magyar-orfzágnak minden Földes és Nagyságos

833

ságos Uraihöz ezen h. elején, az igaz hazafit a' maga köteletségére serkentő tudósítás küldetett, melyben ezek arra kéretnek, hogy gabonájoknak azon részét mely nélkül el-lehetnek a' Tábór számára adják által. Minthogy a' Magyar Méltóságoknak, főik alkalmazottsággal meg-probált igaz hiveségekben semmi kétség nem lehet, remélhetni, hogy a' Tábornak elég bőv elesége fog-lenni. — Még az a' mit ő Felsége Magyar-országától kíván nem rend kívül való, ezen öszve hasonlítás szerént, hogy 1778-ban a' Zab, mellyet edgyedül ez az Ország adott, ment 1 Millió 400 ezer Posóni mérőre, most pedig még csak 200 ezer mérő iratott-ki.

Edgy Lembergi 6-dik Dec. költ tudósítás eleven bizonyosága annak, melly kevésbe felejtkezik-el a' mi F. Királyunk, még az ő mostani valósággal nyughatatlan gondjai között-is örökös biródalmainak hasznairól. Ezen tudósítás szerént meg-engedte Ő Felsége a' Gallitziai magános embereknek-is, hogy a' motsáros helyeket ki-szárasthassák és szánthatóvá tehessék, ha magok az Uraságók ezt tselekedni nem akarnák: melly munkát ha magános ember vá-lól magára, nem csak hogy tulajdonává leszzen annak, a' meg-mivelhetővé tétetett örökség, sőt ar-ról 20 esztendeig az Ország Fejedelmének sem fizet adót. Ennek felette meg-tiltatott itten az-is, hogy valaki csak maga szabad akarattya szerént, valamely darab erdejét, szántó-földé változtathassa. A *Ló-heré-nek* (máfók hármás levelü fünek hívják) szórgalma-tós mivelése végett, rendelt ő Felsége 3 esztendő-re minden Kerület számára 50 Aranyókat, mellye-ket azon Jobbágy fog-el-venni, a' mellyiknek bi-zónyság levele leszzen, hogy leg nagyobb darab föl-det

det mivel-még az említett fi-nemével. — A' közönséges levelek erősítik, hogy a' *Toskánai Nagy-Hertzegnek* szándéka a' volna, hogy a' maga *Tarómány*aiban, az házofságót a' Papi rendnek megengedje, azt t. i. a' mit a' Vallásnak természetete is megenged, és a' mitől csak az Eklésiai hatalóinnal való viszfzá elés fosztotta vólt meg, edgy néhány századoktól fogva, a' Papi természetet. — Pórtugalliából olyan hir jött, hogy a' 18 dik Századnak vége, a' *Klaszromós világban*, nem kevés változást fogna okozni itt-is, melly szerént minden Szerzethez olyan rendelés érkezett, hogy edgy ujj Pap-is bénevétetődjék fohová, míg nem a' Papi Rendek ez iránt ismét más rendelést nem vélsznek. — Frantziaországban el-törölterő-félben vagyón a' minap említettetteken kívül, a' *Bernhárd Szerzete*-béli Barátok-is: ezeknek jövedelme fel-megyén mint edgy 8 Millio 400 ezer Livrára. — M. Fő Tifztelendő *Szabó András* Ur, a' *Pofonyi Nevedékeny Papi Muhelynek* nagy érdemű Fő-igazgatója, a' maga különös szorgalmatossággal nyert, F. Királya előtt esmeretes érdemeinek jutalmául, a' F. Monárkhától Puspöki névvel és rangal kegyelmesen meg-tifztelteték; kinek a' maga *Tanitvánnnyától* iratott örvendező Versei a' következő Músában tétetnek közönségesé.

NB. A' mi *Betü-rakonk* a' *Pilátus* mentségével élven, a' következő innepekre kezeit a' betük' szennyétől meg-mosá: a' *Typográfia* ajtóját bé-zára, és a' jövő *Szeredai Kurirt*-is óda rekeszté; ki a' maga E. Olvasóinak boldog inneplést kíván.